

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

การวิจัยและพัฒนาโรงเรียนล้านสถาปัตยกรรมในครั้งนี้ คณะกรรมการวิจัยได้ศึกษาเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและงานวิจัยจากแหล่งต่างๆ ผลจากการศึกษาจะได้นำเสนอเป็นตอนๆ จำนวน 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนล้านสถาปัตยกรรม

- ประวัติและความเป็นมาของโรงเรียน
- ข้อมูลนักเรียน
- ข้อมูลครุและบุคลากร
- ข้อมูลอาคารสถานที่
- ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชน
- วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ของโรงเรียน
- โครงสร้างการบริหารโรงเรียน
- เกียรติประวัติโรงเรียน
- อุดมแข็งของโรงเรียน

ตอนที่ 2 เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนานวิชาชีพครุของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

นครศรีธรรมราช

- ด้านการบริหารจัดการ
- ด้านวิชาการ
- ด้านค้านบุคลากร
- ด้านผลการร่วมพัฒนานวิชาชีพครุของโรงเรียน

ตอนที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการวิจัยที่นำมาใช้

- การวิจัยและพัฒนา (Research and development)
- การวิจัยปฏิบัติการ (Action Research)
- การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research)

ตอนที่ 4 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการพัฒนาครุและโรงเรียน

- การพัฒนาคุณลักษณะของครุ
- การจัดการความรู้

3. ชุมชนวิชาชีพ
4. การนิเทศภายใน
5. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ตอนที่ 5 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยและพัฒนาเพื่อพัฒนาครุและโรงเรียนเครือข่ายการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครุของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราชเป็นโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครุ
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพครุ
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครุ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนланานสกาประชาสรรค์

ประวัติและความเป็นมาของโรงเรียน

โรงเรียน lanan สกาประชาสรรค์ เป็นโรงเรียนที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษา ตั้งอยู่หมู่ที่ 11 ตำบลกำโลง อำเภอ lanan สกา จังหวัดนครศรีธรรมราช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 เปิดทำการสอนครั้งแรกเมื่อวันที่ 11 มิถุนายน 2514 โดยในระยะเริ่มแรกที่เปิดเรียนได้อาศัยสถานที่เป็นการชั่วคราวที่อาคารเรียนโรงเรียนวัดคินตอน และโรงพันของวัดคินตอน ตำบลกำโลง อำเภอ lanan สกา โดยมีนายสกิต ไชยรัตน์ ครุฑ์ริจิกโรงเรียนเบญจมราษฎร์ ได้รับแต่งตั้งให้มาดำรงตำแหน่งครูใหญ่ และขอครุประชานามาช่วยสอน จำนวน 2 คน กีอ นายกิริมย์ รอดศรี และนายไสกณ จิราสิต ระยะแรกเปิดรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 90 คน เปิดเป็น 2 ห้องเรียน และในปีเดียวกันนี้เองโรงเรียนได้รับอุดหนุนประจำการ จำนวน 4 อัตรา

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศจัดตั้งโรงเรียนอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2516 โดยตั้งชื่อว่า โรงเรียน lanan สกาประชาสรรค์ ให้ชื่อย่อว่า “ล.ส.” จนกระทั่งวันที่ 1 พฤษภาคม 2519 โรงเรียนได้เข้ายื่นพื้นที่ปัจจุบัน หมู่ที่ 11 ตำบลกำโลง อำเภอ lanan สกา ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ได้รับบริจาคจากประชาชนในชุมชน 4 ราย รวมเป็นจำนวน 37 ไร่ 3 งาน 69 ตารางวา

ต่อมากลับครุในโรงเรียนได้ช่วยกันหารายได้จากการอกร้านงานเดือนสินจังหวัดนครศรีธรรมราช ได้จัดซื้อที่ดินเพิ่มอีกจำนวน 5 ไร เป็นเงิน 200,000.00 บาท ปัจจุบันโรงเรียนมีพื้นที่ทั้งหมดจำนวน 42 ไร่ 3 งาน 69 ตารางวา

โรงเรียน lanan สกาประชาสรรค์ มีอายุถึงปัจจุบัน 33 ปี โรงเรียนได้รับการคุ้มครองสนับสนุน และได้รับการอุปถัมภ์จากชุมชนเป็นอย่างดีตลอดมา ทำให้โรงเรียนเจริญก้าวหน้ามาเป็นลำดับ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชน มีความคาดหวังให้เป็นโรงเรียนชั้นดี ใกล้บ้านจึงได้คัดเลือกให้เป็นโรงเรียนในฝันของชาว lanan สกา เมื่อปี 2546

ข้อมูลนักเรียน

สถิติจำนวนนักเรียนปีการศึกษา 2549 โรงเรียนланสกาประชาสรรค์มีนักเรียนจำนวน 1,157 คน ดังรายละเอียดตามตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนนักเรียนโรงเรียนланสกาประชาสรรค์ ปีการศึกษา 2549

จำแนกตามระดับชั้น และเพศ

ระดับชั้น	เพศชาย	เพศหญิง	รวม	ร้อยละ
ม.1	159	133	292	25.24
ม.2	138	144	282	24.37
ม.3	128	149	277	23.94
ม.4	30	73	103	8.90
ม.5	46	57	103	8.90
ม.6	35	65	100	8.64
รวม	536	621	1,157	100

ข้อมูลครุและบุคลากร

จำนวนครุและบุคลากรของโรงเรียนlanสกาประชาสรรค์ มีทั้งหมดจำนวน 87 คน ดัง

รายละเอียดตามตาราง 2

ตาราง 2 แสดงจำนวนครุและบุคลากร โรงเรียนล้านสกาประชาสรรค์ ปีการศึกษา 2549

จำแนกตามตำแหน่ง เพศ และอายุ

ตำแหน่ง	เพศ			ภูมิการศึกษา			อายุ			
	ชาย	หญิง	รวม	ต่ำกว่า นิยมด้อย	ป.ตรี	ป.โท	20-30	31-40	41-50	51-60
ผู้บริหาร	4	-	4	-	-	4	-	-	4	-
ครุ	29	41	70	-	66	4	-	2	34	24
ลูกจ้างประจำ	10	1	11	11	-	-	-	3	3	5
ลูกจ้างชั่วคราว	-	2	2	-	2	-	2	-	-	-
รวม	43	44	87	11	68	8	2	5	41	29

ข้อมูลอาคารสถานที่

โรงเรียนล้านสกาประชาสรรค์ มีพื้นที่ จำนวน 42 ไร่ 3 งาน มีอาคารเรียนจำนวน 4 หลัง ห้องเรียนจำนวน 64 ห้อง จัดห้องเรียนแบบห้องประช่าวิชาและห้องปฏิบัติการต่างๆ เช่น ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องปฏิบัติการคณิตศาสตร์ ห้องปฏิบัติการชีววิทยา เคมี ฟิสิกส์ และ วิทยาศาสตร์ภาษาไทย ห้องปฏิบัติการศิลปศึกษา เป็นต้น มีโรงฝึกงานวิชาการงานอาชีพ จำนวน 4 หลัง หอประชุมอเนกประสงค์ 1 หลัง ให้นักเรียนเดินเรียน สนามกีฬามหาครูฐาน 400 เมตร 1 สนาม ลานอเนกประสงค์และสนามนาสเกดบอร์ 1 สนาม โรงอาหาร 1 หลัง และมีพื้นที่สีเขียว และสวนป่า ประมาณ 5 ไร่

ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชน

ประชากร ในอําเภอล้านสกาซึ่งเขตพื้นที่บริการของ โรงเรียนมีประมาณ 40,000 คน พื้นที่เป็นที่ราบเชิงเขาเหมาะสมแก่การทำการทำอาชีพเกษตรกรรม ผู้ประกอบนักเรียนส่วนใหญ่มีอาชีพทำสวนผลไม้และยางพารา ประเพณีวัฒนธรรมในท้องถิ่นมีอนันกันประเพณีของท้องถิ่นจังหวัดนครศรีธรรมราช เช่น เทศกาลเดือนสิบ ประเพณีชักพระ เข้าพรรษา ออกราษฎรฯ การแต่งงาน เทศกาลมังคุดหวานอําเภอล้านสกา ศิลปะท้องถิ่น เช่น หนังตะลุง โนนราห์ และเพลงบอก มีการส่งเสริมอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวหมู่บ้าน OTOP บ้านคิริวง มีอุปทานทางประวัติศาสตร์ และมีอุปทานทางธรรมชาติที่สวยงามหลายแห่ง

วิสัยทัศน์โรงเรียน

“ ไฟรียนรู้คุณธรรม นำชุมชนเป็นพลเมืองดี เทคโนโลยีก้าวหน้า รักษาสุขภาพกายใจ ภูมิปัญญาไทยสืบสาน การพัฒนาสิ่งแวดล้อมยั่งยืน ”

พันธกิจโรงเรียน

1. พัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ฝรั่ง ไฟรียน มีคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย มีความทันสมัย และไม่ทิ้งภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. ส่งเสริมผู้เรียนให้มีความรับผิดชอบต่อการอนุรักษ์ และการพัฒนาสิ่งแวดล้อมแบบยั่งยืน
3. ส่งเสริมผู้เรียนให้มีสุนทรียภาพทางด้านศิลปะและนวัตกรรม ประเพณี และมีเจตคติที่ดี ต่ออาชีพสุจริต
4. พัฒนาระบบบริหารและการจัดการศึกษาให้เกิดผลลัพธ์ที่ดี ขึ้น มีประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
5. พัฒนาผู้เรียนให้มีความสมบูรณ์ทั้งกายและจิต
6. ส่งเสริมผู้เรียนให้รู้จักใช้สิทธิหน้าที่และการปกครองตามประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

เป้าประสงค์ของโรงเรียน

นักเรียนไฟรั่ง ไฟรียน มีคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย มีความทันสมัยและไม่ทิ้งภูมิปัญญาท้องถิ่น

โครงสร้างการบริหารโรงเรียน

โรงเรียนจัดแบ่งโครงสร้างการบริหารงานออกเป็น 4 ฝ่าย คือ 1) ฝ่ายอำนวยการ บริหาร 2) ฝ่ายวางแผนพัฒนา 3) ฝ่ายพัฒนานักเรียน และ 4) ฝ่ายวิชาการ

การบริหารงานฝ่ายวิชาการ โรงเรียนได้กำหนดโครงสร้างการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย คณะกรรมการวิชาการและบริหารหลักสูตร คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา คณะกรรมการโรงเรียนในพื้น คณะกรรมการทดสอบความอัจฉริยภาพ คณะกรรมการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความ คณะกรรมการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คณะกรรมการเที่ยงโอนผลการเรียน งานบริหารกลุ่มสาระการเรียนรู้ งานฝ่ายต่างๆ และ คณะกรรมการศูนย์ค่าฯ

เกียรติประวัติของโรงเรียน

ปี 2546

- ประกาศเกียรติคุณ โครงการคุ้มครองผู้บริโภคดีเด่นระดับจังหวัดและระดับเขต

การศึกษา 3

- ประกาศเกียรติคุณ ชมรม To be number one ในสถานศึกษา ดีเด่นระดับ จังหวัด

และระดับภาค

ปี 2547

- โล่รางวัลโรงเรียนจัดกิจกรรมชุมชน To be number one ในสถานศึกษาดีเด่น จากฟ พระทัตถ์ ทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี

ปี 2548

- รับประทานรางวัลชนะเลิศการประกวดชุมชน To be number one ในสถานศึกษา ดีเด่นระดับภาค จากฟ พระทัตถ์ ทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี
- เกียรติบัตร โรงเรียนจัดกิจกรรมดีเด่นเพื่อส่งเสริมอาชีพในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา

- เกียรติบัตร โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับทอง จากสำนักนายกรัฐมนตรี
- โล่เกียรติบัตรด้านแบบโรงเรียน โครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝันจากกระทรวงศึกษาธิการ

จุดแข็งของโรงเรียนланสกาประชาสรรค์

โรงเรียน lan สกาประชาสรรค์ เป็นโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน โรงเรียนได้พัฒนาในทุกด้านตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนผ่านการประเมินจากคณะกรรมการ ประเมินจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็นโรงเรียนด้านแบบโรงเรียนในฝันเมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2549 โรงเรียนนี้มีความพร้อมและมีจุดแข็งด้านต่างๆ ดังนี้

1. ระบบการบริหารจัดการโรงเรียน โรงเรียน lan สกาประชาสรรค์ กำหนด โครงสร้างการบริหาร โรงเรียนที่ชัดเจน แบ่งเป็น 4 กลุ่มงาน มอบหมายให้รองผู้อำนวยการ สถานศึกษาเป็นผู้กำกับดูแล ส่งเสริมการบริหารงานแบบการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย มีคณะกรรมการระดับโรงเรียน ระดับฝ่าย และงานต่างๆ ใช้ระบบ ICT. ใน การบริหารจัดการ ฐานข้อมูลของฝ่ายต่างๆ และเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียน โดยมี

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง และค้านอื่นๆ อ้างห้าม

หลักหลาย

2. การพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนได้พัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาของโรงเรียนให้สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น สนับสนุนให้ครุชัดทำหลักสูตร รายวิชาและจัดกิจกรรมและการเรียนการสอนตามความสนใจของนักเรียน ครุผู้สอนจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทุกวิชา มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพของครุตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สนับสนุนและส่งเสริมให้ครุมีความรู้และสามารถวัดผลประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้พัฒนาตามความสามารถและความสนใจอย่างหลากหลาย

3. การสร้างเสริมศักยภาพบุคลากรทุกระดับให้เป็นมืออาชีพ โรงเรียนได้ดำเนินการพัฒนาบุคลากรให้เป็นมืออาชีพ ให้มีทักษะในการปฏิบัติงานสามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา โดยกำหนดเป้าหมายให้บุคลากรทุกคนเป็นมืออาชีพ มีความพร้อมด้านคุณธรรม จริยธรรม มีความรับผิดชอบ และมีความรู้และความสามารถจัดการเรียนรู้โดยใช้ นักเรียนสำคัญที่สุด มีความรู้ความสามารถใช้ ICT. เพื่อการจัดการเรียนรู้ และสามารถทำการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

4. เพิ่มสมรรถนะของโรงเรียนในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โรงเรียนได้พัฒนาระบบทекโนโลยีสารสนเทศ ได้เชื่อมโยงเครือข่ายภายในด้วยระบบไขเก็บน้ำแสง ทั่วทุกอาคารเรียน สามารถเชื่อมต่อระบบเครือข่ายอินเตอร์เน็ตได้ทั่วโรงเรียน ได้จัดบริการแหล่งเรียนรู้ผ่านระบบ ICT. อ่ายเพียงพอ นักเรียนและครุทุกคนสามารถใช้คอมพิวเตอร์และสื่อสื่อกัน ด้วยระบบเครือข่ายอินเตอร์เน็ตได้ และจัดหาสื่อ ICT. ไว้ประจำห้องเรียนทุกห้อง

5. การระดมสรรพกำลังสร้างภาคีเครือข่ายอุปัลังก์ที่เข้มแข็ง โรงเรียนได้รับความร่วมมือช่วยเหลือจากภาคีเครือข่ายอย่างกว้างขวาง ทั้งภาครัฐชน องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น ราชการ และสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา โรงเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีและได้ให้ความร่วมมือช่วยเหลือชุมชนด้านวิชาการ เช่น ความรู้ด้านอาชีพเกษตรกรรม การสาธารณสุข และการส่งเสริมกีฬาในชุมชน โรงเรียนส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างหลากหลาย และได้รับความร่วมมือด้วยดีตลอดมา

6. การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน โรงเรียนมีบรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน มีความพร้อมด้านอาคารสถานที่อย่างเพียงพอ จัดห้องเรียนเป็นห้องประจำวิชาและห้องปฏิบัติการที่ทันสมัยเป็นแหล่งเรียนรู้ พื้นที่บริเวณส่วนกลาง รั่นรื่น สะอาด เป็นระเบียบ และปลอดภัย

ตอนที่ 2 เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู

มหาวิทยาลัยราชภัฏนគរสูร ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนา
วิชาชีพครู ประกอบด้วย 4 ด้าน 7 มาตรฐาน 34 ตัวบ่งชี้ รายละเอียดดังต่อไปนี้

ด้านการบริหารจัดการ

มาตรฐานที่ 1 โรงเรียนมีระบบการบริหารจัดการที่สนับสนุนการฝึกประสบการณ์
วิชาชีพครู

ตัวบ่งชี้ที่ 1 วิสัยทัศน์ พัฒน์กิจ นโยบาย และแผนของโรงเรียนที่เอื้อประโยชน์
ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ตัวบ่งชี้ที่ 2 บุคลากรมีความรับผิดชอบและพัฒนางานในหน้าที่ของกระบวนการ
ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ตัวบ่งชี้ที่ 3 การจัดทรัพยากรสนับสนุนกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของ
โรงเรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 4 การใช้ระบบ ICT. สนับสนุนการบริหารจัดการ การจัดการเรียนรู้
และการศึกษาค้นคว้า

ตัวบ่งชี้ที่ 5 การนิเทศ ติดตาม ประเมินและปรับปรุงกระบวนการฝึกประสบการณ์
วิชาชีพครู

ตัวบ่งชี้ที่ 6 ความก้าวหน้าในการพัฒนาการบริหารจัดการของโรงเรียนไปสู่
องค์กรแห่งการเรียนรู้

ด้านวิชาการ

มาตรฐานที่ 2 โรงเรียนเป็นผู้นำในการพัฒนาและการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้น
พื้นฐาน

ตัวบ่งชี้ที่ 1 ความก้าวหน้าในการพัฒนาและการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้น
พื้นฐานในระยะ 5 ปี

ตัวบ่งชี้ที่ 2 คุณลักษณะของผู้เรียนตามเยี่ยมายของหลักสูตร

ตัวบ่งชี้ที่ 3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและการใช้หลักสูตร

ตัวบ่งชี้ที่ 4 การเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการพัฒนาและการใช้หลักสูตรของ
โรงเรียน

มาตรฐานที่ 3 โรงเรียนเป็นผู้นำในการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษา
แห่งชาติ พ.ศ. 2542

ตัวบ่งชี้ที่ 1 การพัฒนาวัตกรรมเพื่อการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนและบริบทของโรงเรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 2 แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทันสมัย และเอื้อต่อการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้ที่ 3 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามเป้าหมาย

ตัวบ่งชี้ที่ 4 การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาพหุปัญญาของผู้เรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 5 การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง

ตัวบ่งชี้ที่ 6 การทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 7 คุณลักษณะของผู้เรียนตามเป้าหมายของโรงเรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 8 การนำนวัตกรรมเพื่อจัดการเรียนรู้ที่ครุพัฒนาขึ้นมาใช้ในกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

มาตรฐานที่ 4 โรงเรียนเป็นแบบอย่างของชุมชนวิชาชีพ

ตัวบ่งชี้ที่ 1 นโยบายและแผนเกี่ยวกับการส่งเสริมให้เกิดชุมชนวิชาชีพ

ตัวบ่งชี้ที่ 2 ความหลากหลายและต่อเนื่องของการจัดกิจกรรมชุมชนวิชาชีพ

ตัวบ่งชี้ที่ 3 การยอมรับขององค์กรวิชาชีพครูต่อองค์กรวิชาชีพ

มาตรฐานที่ 5 โรงเรียนและมหาวิทยาลัยมีการสร้างและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนานวิชาชีพครูร่วมกัน

ตัวบ่งชี้ที่ 1 การทำวิจัยร่วมกัน

ตัวบ่งชี้ที่ 2 การนำผลงานวิจัยที่ทำร่วมกันไปพัฒนานวิชาชีพครู

ตัวบ่งชี้ที่ 3 การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ด้านบุคลากร

มาตรฐานที่ 6 โรงเรียนมีครุชั้นวิชาชีพเป็นแบบอย่างที่ดีให้นักศึกษา

ตัวบ่งชี้ที่ 1 ความรู้ความสามารถด้านวิชาการและวิชาชีพครูเป็นที่ยอมรับ

ตัวบ่งชี้ที่ 2 ทักษะในการสอน การวิจัย และการแก้ปัญหานักเรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 3 การประเมินและปรับปรุงงานในความรับผิดชอบ

ตัวบ่งชี้ที่ 4 จริยธรรมแห่งวิชาชีพ

ตัวบ่งชี้ที่ 5 การพัฒนาตนทันต่อความก้าวหน้าแห่งวิชาชีพครู

ด้านผลการร่วมพัฒนาวิชาชีพครุของโรงเรียน

มาตรฐานที่ 7 โรงเรียนพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาให้เป็นครูที่มีป焦急สามารถป้าหมายของหลักสูตร

ตัวบ่งชี้ที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพและความต้องการในการพัฒนาวิชาชีพครุของนักศึกษา

ตัวบ่งชี้ที่ 2 การจัดกิจกรรมพัฒนาครุและทักษะทางวิชาชีพครุให้กับนักศึกษาตามหลักสูตรและความต้องการของนักศึกษา

ตัวบ่งชี้ที่ 3 การจัดกิจกรรมพัฒนาด้านจริยธรรมแห่งวิชาชีพ

ตัวบ่งชี้ที่ 4 การนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพอ่างเป็นก้าวตามมิตร

ตัวบ่งชี้ที่ 5 ความเป็นครูที่มีป焦急สามารถของนักศึกษา

ตอนที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการวิจัยที่นำมาใช้

ในโครงการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการวิจัยอย่างน้อย 2 แบบ ได้แก่ การวิจัยและพัฒนา (Research and development) และการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (participation action research) ดังนั้นเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันและเกิดความชัดเจนในการดำเนินงาน จึงขอนำเสนอรายละเอียดโดยสรุป ดังนี้

1. การวิจัยและพัฒนา (Research and development) เป็นกระบวนการเพื่อศึกษาลึกกว่า พัฒนางาน อย่างเป็นระบบ ฯ จนกระทั่งการพัฒนาบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

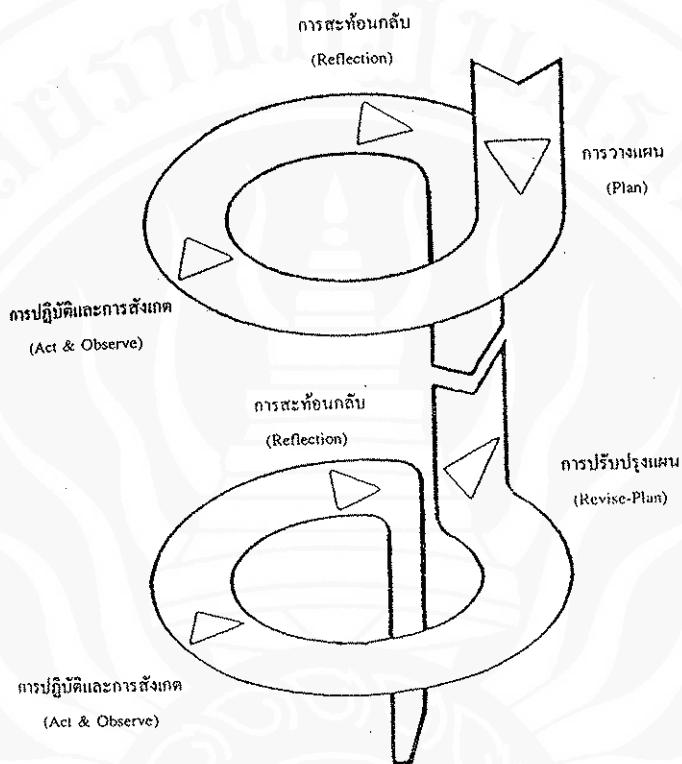
ขั้นตอนหลักในการดำเนินการวิจัยและพัฒนามีขั้นตอนการดำเนินงานที่สำคัญแบ่งตามกระบวนการหลักเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการวิจัย (R) และขั้นตอนการพัฒนา (D) ซึ่งอาจเริ่มต้นจาก R เพื่อสำรวจความรู้และแนวทางการพัฒนาวัตกรรม / ผลิตภัณฑ์ และต่อด้วย D₁ คือ การพัฒนาวัตกรรม / ผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้น หาข้อบกพร่องและวิธีการปรับปรุงแก้ไข และนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุง D₁ ให้เป็นวัตกรรม D₂ ที่ดีขึ้น ทั้งนี้ นักวิจัยอาจดำเนินการตามขั้นตอนดังกล่าว ซ้ำๆ หลาย ๆ รอบจนกว่าจะได้นวัตกรรม / ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด กระบวนการวิจัยและพัฒนาจึงมีขั้นตอนเรียงลำดับดังนี้ คือ R₁ → D₁ → R₂ → D₂ ซึ่งอาจมีขั้นตอนต่อเนื่องกันไปจนกว่าจะได้นวัตกรรม / ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน หรืออาจเริ่มต้นจาก D₁ → R₁ → D₂ → R₂ ก็ได้หากเริ่มต้นจากนวัตกรรม/ผลิตภัณฑ์ที่คิดขึ้น

การวิจัยและพัฒนาส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (action research) ก้าว-by-ก้าว เป็นการวิจัยที่ผู้ปฏิบัติงานเป็นผู้วิจัยเองเพื่อหาคำตอบมาแก้ปัญหาของตน หรืออีกนัย

หนึ่งก็คือ ผู้ทำวิจัยและผู้ใช้ผลการวิจัยเป็นคนบุคลากรเดียวกัน ดังนั้นจึงเป็นงานวิจัยที่เหมาะสมกับครูผู้สอนในห้องเรียนที่สามารถดำเนินการได้ด้วยตนเอง เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียน และนำผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน การวิจัยในลักษณะนี้จึงเป็นกระบวนการที่สามารถเสริมพลังอำนาจครู เป็นการพัฒนาการศึกษาในระบบขาวสารสามารถพัฒนานักบุคลากรครูในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง โดยการเรียนรู้ด้วยตนเองของครูและผู้อื่นร่วมกัน และเป็นกระบวนการที่สามารถสร้างความร่วมมือของครูในโรงเรียนกับนักวิจัยหรือนักวิชาการในมหาวิทยาลัยได้

2. การวิจัยปฏิบัติการ (Action research) เป็นการวิจัยที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อแก้ปัญหา หรือปรับปรุงงานที่ดำเนินการอยู่โดยเฉพาะเป็นกระบวนการที่มีลักษณะสำคัญของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ 4 ประการด้วยกัน ได้แก่ (1) ประเด็นปัญหาวิจัยเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นหรือพบได้ในการปฏิบัติงานจริง (2) ผลการวิจัยนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในการทำงาน (3) กระบวนการวิจัย มีขั้นตอนการทำงานต่อเนื่องเป็นวงจร โดยนำผลที่ได้จากการวิจัยหรือข้อค้นพบต่าง ๆ ไปใช้ในการปรับแผนการทำงาน มีการตรวจสอบประเมินผลสิ่งที่ค้นพบโดยปรับปรุงใหม่ให้ดีขึ้น ทำการวางแผนการทำงานใหม่ จากนั้นทำการตรวจสอบซ้ำ เป็นการทำงานในวงจรของการวิจัยรอบต่อไป และ (4) กระบวนการวิจัยต้องใช้การปฏิบัติงานแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรที่อยู่ในหน่วยงานโดยสมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ ของ การวิจัย (December, 1999)

ขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการมี 4 ขั้นตอน คือ (1) การวางแผน (2) การปฏิบัติตามแผน (3) การสังเกตผลที่เกิดจากการปฏิบัติ และ (4) การสะท้อนผลเชิงวิพากษ์จากตนเองและเพื่อนร่วมงานในผลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 – 3 จากนั้นจะเป็นการนำผลที่ได้มาปรับแผนการทำงานในวงจรรอบที่ 2 ต่อไปจนกว่าจะสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นและพัฒนางานไปสู่เป้าหมายได้ขั้นตอน การวิจัยเชิงปฏิบัติการนี้ เค็มมิส (Kemmis, 1990) ได้นำเสนอในลักษณะบันไดเรียน ดังนี้

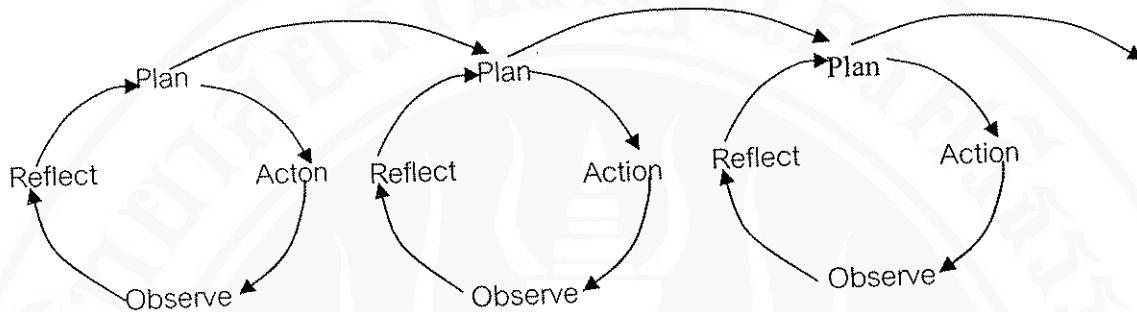

ภาพประกอบ 3 ขั้นตอนการวิจัยปฏิบัติการแบบบันไดเวียน
(Kemmis and Mc Taggart. 1991 : 11)

ภาพประกอบ 1 ขั้นตอนการวิจัยปฏิบัติการแบบบันไดเวียน

(Kemmis and Mc Taggart. 1991 : 11)

ขั้นตอนการวิจัยตามลำดับการปฏิบัติงาน เพื่อใช้ประโยชน์โดยเน้นกระบวนการทำงานที่เป็นวงจรการวิจัยแบบขั้คลวคตามแนวคิดของเคนมิส (Kemmis, 1988) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ (1) การวางแผน (Planning) เป็นการวางแผนเพื่อแก้ปัญหาหลังจากการวิเคราะห์และกำหนดประเด็นปัญหาที่ต้องการแก้ไข (2) การปฏิบัติตามแผนที่กำหนด (Action) (3) การสังเกตกำหนดปรับปรุงแก้ไข (4) การสะท้อนผลหลังจากการปฏิบัติงาน เพื่อให้ผู้ผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน (Observe) และ (4) การสะท้อนผลหลังจากการปฏิบัติงาน เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนร่วมได้แสดงความคิดเห็นอันจะนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานต่อไป (Reflection) วงจรนี้จะเรียกย่อ ๆ ว่า วงจร PAOR ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 วงจร PAOR

(สุวิมล วงศ์ว่องวารณิช 2544 : 13)

สำหรับคำอธิบายเพิ่มเติมโดยสรุปของกิจกรรมแต่ละขั้นตอนตามแนวทางเป็น ดังนี้

1) ขั้นการวางแผน (Plan) ประกอบด้วยการดำเนินการต่อไปนี้

1.1 การเลือกและกำหนดปัญหา เพื่อนำไปสู่การวิจัยปฏิบัติการในขั้นเรียน ขั้นตอนนี้ประกอบด้วยรายละเอียดที่ครุภารตดำเนินการได้แก่ วิเคราะห์สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับปัญหาการเรียนรู้ของผู้เรียนและสภาพการจัดกระบวนการเรียนรู้ว่าเป็นอย่างไร ปัญหาใดเป็นปัญหาระดับต่ำ หรือมีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนมากที่สุดที่จำเป็นต้องแก้ไขหรือพัฒนาให้ผู้เรียนมีมากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ สำหรับแหล่งปัญหาวิจัยได้จากการประเมินผลการเรียนรู้อ้างเกิดขึ้นในระหว่างการจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอนได้สังเกตและบันทึกไว้หรือได้จากการตรวจรองรอยการปฏิบัติงานของผู้เรียนและเรียนรู้ที่ผู้สอนได้สังเกตและบันทึกไว้หรือได้จากการตรวจรองรอยการปฏิบัติงานของผู้เรียนและหลักฐานอื่น ๆ ที่ได้จากการวัดผลตามสภาพจริง รวมทั้งข้อมูลการประเมินการเรียนรู้หลังสิ้นสุด ในการเรียนการสอน หลังจากนั้นจึงพิจารณาคัดเลือกปัญหาที่จำเป็นเร่งด่วนที่ต้องแก้ไขพร้อมทั้งวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา เพื่อนำไปสู่การค้นหาแนวทางการแก้ปัญหาในขั้นตอนต่อไป

1.2 เลือกนวัตกรรมหรือวิธีการที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหา เป็นขั้นตอนที่เกิดขึ้นหลังจากที่วิเคราะห์ปัญหา คัดเลือกปัญหาที่จำเป็นเร่งด่วนที่ต้องแก้ไขรวมทั้งวิเคราะห์ค้นหาสาเหตุเพื่อนำไปสู่การค้นหาแนวทางการแก้ปัญหาให้สอดคล้องกับสาเหตุที่วิเคราะห์ไว้ เช่น สาเหตุเนื่องจากวิธีการจัดการเรียนรู้ไม่เหมาะสมหรือไม่สามารถดำเนินการได้ตามกระบวนการที่วางไว้ครุศาส�행ดูเนื่องจากวิธีการจัดการเรียนรู้ไม่เหมาะสมหรือไม่สามารถดำเนินการได้ตามกระบวนการที่วางไว้ หรือพูดง่ายๆ คือการสอนที่มีประสิทธิภาพครุภักดิ์หรือจัดทำสื่อมาใช้แก้ปัญหา เป็นต้น

1.3 วางแผนการแก้ปัญหา เป็นขั้นตอนของการทำงานหลังจากการวิเคราะห์ และกำหนดประเด็นปัญหาที่ต้องการแก้ไขและการกำหนดวิธีการหรือนวัตกรรมที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหาแล้ว ซึ่งเป็นขั้นตอนของการดำเนินการพัฒนาแนวทางการแก้ปัญหา จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีการนำวิธีการหรือนวัตกรรมไปใช้แก้ปัญหา และการสร้างเครื่องมือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

เกี่ยวกับผลการแก้ปัญหา ตลอดจนการกำหนดขั้นตอนของการดำเนินการแก้ปัญหาว่าจะทำอะไร ก่อนหลังอย่างไร เป็นต้น

2) **ขั้นการปฏิบัติตามแผน (Action)** เป็นขั้นตอนของการที่ครุดำเนินการนำวัตกรรม

หรือวิธี การแก้ปัญหาไปใช้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่วางไว้

3) **ขั้นการสังเกตผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามแผน (Observe)** เป็นขั้นตอน

ของการเก็บรวบรวมข้อมูลผลของการนำวัตกรรมหรือวิธีการแก้ปัญหาไปใช้ วิเคราะห์ข้อมูลและ นำเสนอผลที่ได้จากการใช้วิธีการหรือนวัตกรรมในการแก้ปัญหานั้น ๆ

4) **ขั้นการสะท้อนผลหรือการสะท้อนความคิด (Reflect)** เป็นขั้นตอนที่ครุนำผลที่ได้ จากการใช้นวัตกรรมมาสะท้อนผลการดำเนินงาน พร้อมทั้งสรุปบทเรียนกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น เพื่อนครู ผู้ปกครองนักเรียน และผู้บริหาร ผลสรุปที่ได้จากขั้นตอนนี้จะนำไปสู่การปรับปรุงและ แก้ไขการปฏิบัติงานของครู ซึ่งครุสามารถนำผลที่ได้ไปวางแผนการปฏิบัติงานของตนต่อไป

3. **การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research)** เป็นการวิจัย ปฏิบัติการ (Action Research) ที่เปิดโอกาสให้ผู้ที่มีผลประโยชน์ร่วม (Stakeholder) เข้ามามีส่วน ร่วมเป็นนักวิจัยในทุกขั้นตอน ได้แก่ (1) การร่วมตัดสินใจในการวิเคราะห์และระบุประเด็น ปัญหา (2) การร่วมปฏิบัติการหรือดำเนินงานในการวางแผน การสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวม ปัญหา (3) การร่วมสะท้อนผลการปฏิบัติงานตามแผน ผลสำเร็จและปัญหาที่เกิดขึ้น และวิเคราะห์ข้อมูล (4) การร่วมรับผลประโยชน์จากการพัฒนาหรือการดำเนินงานตามโครงการ การดำเนินงานวิจัยใน ลักษณะนี้ นักวิจัยจะต้อง (1) ประเมินความสัมพันธ์ระหว่างผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยตลอดเวลา และ (2) ทบทวนวัตถุประสงค์ของการวิจัยเป็นครั้งคราว เพื่อให้ผู้ร่วมวิจัยมีความตระหนักร ะและมองเห็น ปัจจัยของการทำงานร่วมกัน (สุรัสก์ ขันหวานิช, 2539)

สำหรับหลักการสำคัญของการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมนั้น แทนดอน (Tandon 1988 อ้างถึงในพันธุ์พิพิธ รามสูตร, 2540) "ได้กล่าวไว้ดังนี้"

1. ให้ความสำคัญและการพัฒนามูลความรู้ของผู้ถูกวิจัย คือ การยอมรับว่าความรู้ ตลอดจนระบบการสร้างความรู้และกำหนดความรู้ในวิธีอื่น ที่แตกต่างไปจากของนักวิชาการ ยังเป็น สิ่งที่ปฏิบัติและยอมรับกันพร้อมๆกันในกลุ่มผู้ถูกวิจัย เพื่อเป็นทางแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต

2. ปรับปรุงความสามารถและศักยภาพของผู้ถูกวิจัย คือ การส่งเสริม เพื่อยกระดับ

และพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของผู้ถูกวิจัย ให้สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์สถานการณ์ ปัญหาด้วยตนเอง ซึ่งเป็นการนำอาชีวศึกษาไปใช้ประโยชน์แทนที่จะเห็นเป็นสิ่งที่ไร้คุณค่า

3. ให้ความรู้ที่เหมาะสมแก่ผู้อุกวิจัย คือ สามารถทำให้ผู้อุกวิจัยได้รับความรู้ที่เกิดขึ้นในระบบสังคมของเขาระ弹性รถที่จะทำความเข้าใจ แปลความหมาย ตลอดจนนำไปใช้ได้อย่างถูกต้อง

4. สนใจในปริพันธ์ของผู้อุกวิจัย คือ วิธีการเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมจะช่วยเปิดเผยให้เห็นคำถามที่ตรงกับปัญหาของผู้อุกวิจัยมากขึ้น

5. การปลดปล่อยความคิด คือ วิธีการเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมจะช่วยให้ผู้อุกวิจัยสามารถใช้ความคิดเห็นของตนได้อย่างเสรี ในการมองสภาพการณ์และปัญหาของตน สามารถใช้จิตรณภาพในการวิเคราะห์วิเคราะห์ ตรวจสอบสภาพเท็จจริงต่าง ๆ สามารถยืนหยัดต่อต้านผลลัพธ์ที่ผลิตจากภายนอกหรือจากอ่านจากจิตของผู้มีอำนาจ

ตอนที่ 4 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการพัฒนาครูและโรงเรียน

การพัฒนาครูสู่การเป็นบุคลากรมืออาชีพ

ในการพัฒนาครูต้องอยู่บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า บุคคลและองค์กรมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน การเปลี่ยนแปลงเป็นพลวัต มีความเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงกับบุคคล องค์กรและบริบทครูต้องเรียนรู้อย่างต่อเนื่องจากการลงมือปฏิบัติงานและเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้อื่น พร้อมทั้งต้องส่งเสริมให้ครูใช้เทคโนโลยีการสื่อสารและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านเครือข่ายการเรียนรู้ ตลอดจนส่องเสริมให้ครูใช้เทคโนโลยีการสื่อสารและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านเครือข่ายการเรียน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่นซึ่งจะทำให้ครูมีความเข้าใจตนเอง มีองค์ความรู้เกี่ยวกับการเรียน การสอน มีความเข้าใจผู้เรียนและองค์กร และจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงวิธีการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนอย่างมีคุณภาพตามคาดหวัง

(ปฏิรูปครูสู่ผู้เรียน 2548 : 1-2)

1. การพัฒนาคุณลักษณะของครู

การพัฒนาครูต้องพัฒนาทั้งระบบโรงเรียน มีการวางแผนการทำงาน ปฏิบัติตามแผนอย่างจริงจัง สรุปและสร้างความรู้จากการปฏิบัติ และเปลี่ยนเรียนรู้และปรับเปลี่ยนความคิด การจัดสัมมนาครู ซึ่งต้องสอดคล้องกับความต้องการของครูและมีวิธีการที่หลากหลาย เช่น การจัดการจัดสัมมนาครู ซึ่งต้องสอดคล้องกับความต้องการของครูและมีวิธีการที่หลากหลาย เช่น การจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครู การนิเทศแบบก้าวขาณมิติ ให้เรียนรู้ทางไกล โดยใช้ ICT. การอบรมสัมมนา การอบรมรวมเชิงปฏิบัติการระหว่างปฎิบัติงาน (On the job training) โดยระบบพี่เลี้ยงการเพิ่มน้ำศรีษะ การจัดการเรียนการสอนกับครูผู้สอนในโรงเรียนพี่เลี้ยงหรือโรงเรียนที่เป็นต้นแบบ

ศูนย์บริหารโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน “ได้กล่าวถึงลักษณะและความสามารถของบุคลากรมืออาชีพ ที่สอดคล้องกับภาพครูโรงเรียนในฝัน ในหนังสือเสนอทางสู่

แกนนำและต้นแบบครูโรงเรียนในปัจจุบัน (2547 : 4-9) ว่าคุณลักษณะและความสามารถที่พึงประสงค์ของครู (Competencies) มี 3 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. ด้านจิตวิญญาณของความเป็นครู

- 1.1 มีความรักและเมตตาศิษย์ โดยให้ความเอาใจใส่ช่วยเหลือส่งเสริมให้กำลังใจใน

การศึกษาเล่าเรียนแก่ศิษย์โดยเสมอหน้า มีพฤติกรรมสำคัญดังนี้

- 1) ให้ความรู้สึกเป็นมิตร เป็นที่พึ่งพา และไว้วางใจได้ของศิษย์ทุกคน
- 2) ตอบสนองข้อเสนอและการกระทำของศิษย์ในทางสร้างสรรค์ตามสภาพปัญหาและความต้องการและศักยภาพของศิษย์แต่ละคนและทุกคน

- 3) เสนอแนะแนวทางในการพัฒนาศิษย์แต่ละคนและทุกคนตามความถนัด

ความสนใจ และความศักยภาพของศิษย์

- 4) แสดงผลงานที่ภูมิใจของศิษย์แต่ละคนและทุกคน ทั้งในและนอกสถานศึกษา ยกย่องให้กำลังใจแก่ศิษย์ทุกคน

1.2 ประพฤติปฏิบัติดนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ห้ามภาษาจาจ มีพฤติกรรม

สำคัญดังนี้

- 1) มีกริยามารยาทและการแสดงออกถึงการเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์

- 2) พุฒาสุภาพและสร้างสรรค์ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับศิษย์และสังคม

- 3) กระทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี สอดคล้องกับวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม

1.3 รักและสรร��ในอาชีพครูและองค์กรวิชาชีพครู มีพฤติกรรมสำคัญดังนี้

- 1) แสดงออกซึ่งความเชื่อมั่นและชื่นชม ภูมิใจในความเป็นครู ตลอดจน

องค์กรวิชาชีพครูว่าเป็นอาชีพที่สำคัญและจำเป็นต่อสังคม ชื่นชมในเกียรติหรือรางวัลที่ได้รับ

- 2) เป็นสมาชิกขององค์กรวิชาชีพครู สนับสนุนหรือเข้าร่วมในกิจกรรม

พัฒนาวิชาชีพครู ปักป้ายเกียรติภูมิของครูและองค์กรวิชาชีพ

2. ด้านความสามารถในการจัดการเรียนรู้

- 2.1 มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็น

สำคัญ

- 1) ความสามารถในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ มีพฤติกรรมสำคัญดังนี้

- วางแผนจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ เช่น วิเคราะห์ขุคเด่น จุดด้อย

ของผู้เรียนเป็นรายบุคคลเป็นข้อมูลสำคัญในการเลือกกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน

- พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองการพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม หรือบูรณาการ เช่น มีแผนการจัดการเรียนรู้หลากหลายลักษณะ ฝึกทักษะการแสวงหา และสรุปความรู้ด้วยตนเอง สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมไทย
- 2) ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีพฤติกรรมสำคัญดังนี้
- จัดกิจกรรมส่วนใหญ่เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ และกระบวนการแสดงหากความรู้ด้วยตนเอง
 - มีลักษณะการจัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น สามารถปรับเปลี่ยนให้สอดคล้อง และสนองกับความต้องการพัฒนานักเรียนเป็นรายบุคคล
 - จัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกอย่างอิสระ เช่น บรรยายกาศการเรียนรู้ที่เป็นกันเอง การเรียนรู้ผ่านโครงการ เป็นต้น
 - ประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงเป็นรายบุคคล เช่นประเมินด้วยวิธีที่หลากหลาย สอดคล้องกับจุดประสงค์ ประเมินจากกิจกรรมและผลงานเชิงประจักษ์
- 2.2 มีความสามารถในการคิดค้น พัฒนา ผลิต และใช้สื่อการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ มีพฤติกรรมสำคัญดังนี้
- 1) คิด ค้น ผลิตคือเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนที่มีผลต่อการเรียนรู้ รวมถึง การเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินการ เป็นสื่อที่นักเรียนสนใจ สื่อจากภูมิปัญญา ท้องถิ่น
 - 2) เลือกใช้ ICT เพื่อจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม เช่น ใช้เป็นแหล่งเรียนรู้หรือสื่อกันข้อมูล ใช้เป็นสื่อในการนำเสนอและเผยแพร่ผลงาน
- 2.3 ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่มีผลปรากฏต่อผู้เรียน ซึ่งเป็นการพิจารณาจากพฤติกรรมของผู้เรียนที่รับพัฒนาในการจัดการเรียนรู้ มีพฤติกรรมสำคัญดังนี้
- 1) นักเรียนสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง เช่น มีความคล่องแคล่ว ในการใช้เครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ได้แก่ มีทักษะในการใช้ภาษา การใช้คอมพิวเตอร์ เป็นต้น
 - 2) นักเรียนสามารถวางแผนการเรียนรู้และเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง
 - 3) นักเรียนสามารถสรุปและเผยแพร่ความรู้ได้
 - 4) ผลงานนักเรียนมีคุณภาพ
3. ด้านความสามารถเฉพาะด้าน
- 3.1 มีความรู้และความเชี่ยวชาญตรงกับงานที่ปฏิบัติ พฤติกรรมสำคัญ คือ มีความรู้

และเชี่ยวชาญในเนื้อหาสาระและทักษะในงานที่รับผิดชอบ สามารถถ่ายทอดความรู้แก่นักเรียน เพื่อนครู ตลอดถึงบุคคลอื่น และได้รับเชิญเป็นวิทยากร เป็นกรรมการในงานที่ตรงกับความรู้ ความสามารถอยู่่เสมอ

3.2 มีทักษะในการใช้เครื่องมือในการตรวจสอบความรู้ในการพัฒนาตนเอง เช่น ใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร สนทนา อ่าน เขียน จากสื่อได้หลากหลายชนิด และสามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อการตรวจสอบความรู้และพัฒนาตนเอง เช่น การสืบค้นทาง Internet และเครือข่ายตัวตนอื่นๆ

2. การจัดการความรู้ (Knowledge Management)

สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม (สศส.) (กลางเดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2549) ได้ให้ความหมายของการจัดการความรู้ คือ การบริหารจัดการเพื่อให้คนที่ต้องการใช้ความรู้ ได้รับให้ความหมายของการจัดการความรู้ คือ การบริหารจัดการเพื่อให้คนที่ต้องการใช้ความรู้ ได้รับความรู้ที่ต้องการใช้ในเวลาที่ต้องการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการทำงาน เป็นการดึงเอาความรู้ที่ความรู้ที่ต้องการใช้ในเวลาที่ต้องการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการทำงาน เป็นการดึงเอาความรู้ที่ กระจัดกระจำฟังอยู่่หัวไปในองค์กร ออกแบบรวมและแบ่งกลุ่มจัดเก็บให้เป็นองค์ความรู้ขององค์กร เพื่อเป้าหมายในการพัฒนาสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ต่อไป แนวทางในการจัดการความรู้

1. การกำหนดเป้าหมาย/ทิศทาง

- กำหนดเป้าหมายของการทำ K.M.
- ความคิดเห็นร่วมกันของคนในองค์กร
- ความเข้าใจในประโยชน์ที่ได้รับ
- เป็นการร่วมทำกิจกรรมที่มีจุดหมายเดียวกัน

2. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้

- ค้นหาและใช้ประโยชน์จากสิ่งที่มีอยู่่แล้ว
- การสอนงานในองค์กร
- การศึกษาเพิ่มเติม
- การเรียนรู้จากความสำเร็จของผู้อื่น

การจัดการความรู้อาจมีการเรียนจาก Best Practices ของหน่วยงานอื่น แต่ต้องไม่เรียนแบบสำเร็จรูป คือไม่คัดลอกมาใช้ แต่เอาความรู้หรือวิธีการของเขามาปรับใช้ ในอนาคตการจัดการความรู้จะมีบทบาทย่างสูงต่อการพัฒนาองค์กรให้ประสบความสำเร็จและสามารถปรับเปลี่ยนทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ชุมชนวิชาชีพ

ชุมชนวิชาชีพ นับเป็นคำศัพท์ใหม่ในวงการศึกษา จากการศึกษาจึงพบเพียงคำที่บ่งบอกถึงคุณลักษณะสำคัญของชุมชนวิชาชีพ 2 คำ ได้แก่ (1) กัลยาณมิตรร่วมวิชาชีพ (Collegiality) และ (2) ชุมชนของผู้รักการเรียน (Community of learner) ลักษณะทั้งสองจัดเป็นคุณลักษณะของโรงเรียน ที่ดี ตามที่ สนง ประเสริฐพันธ์ (2543) ได้ศึกษาไว้ สำหรับรายละเอียดของคุณลักษณะทั้งสองมีดังนี้ ที่ดี ตามที่ สนง ประเสริฐพันธ์ (2543) ได้ศึกษาไว้ สำหรับรายละเอียดของคุณลักษณะทั้งสองมีดังนี้

(1) กัลยาณมิตรร่วมวิชาชีพ (Collegiality) มีพฤติกรรมสำคัญ 4 ข้อด้วยกัน คือ

(1) บุคลากรในโรงเรียนพูดคุยกันถึงการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ

เป็นรูปธรรม

(2) บุคลากรในโรงเรียนสังเกตการณ์ทำงานของกันและกัน ทั้งในเรื่องการสอน และการบริหารโรงเรียน แล้วนำสิ่งที่ได้จากการสังเกตมาพิจารณาทบทวนและพูดคุยกันเพื่อการพัฒนา ให้ดียิ่งขึ้น

(1) บุคลากรในโรงเรียนร่วมกันพัฒนาหลักสูตร โดยการวางแผน ออกแบบ ทำวิจัย ศึกษา วัดผล และประเมินผลหลักสูตรที่ใช้ในโรงเรียน

(2) บุคลากรในโรงเรียนแนะนำและพัฒนาซึ่งกันและกันในเรื่องเทคนิควิธีสอน การทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และการหน้าที่แต่ละคน เป็นต้น เป็นการแลกเปลี่ยน เพิ่มพูนความรู้ และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

ชุมชนของผู้รักการเรียน (Community of Learners) มีลักษณะสำคัญดังนี้

1. เป็นภาพของชุมชนในโรงเรียนที่มีบรรยายกาศของนักวิชาการ ครู ผู้บริหาร เป็นนักวิชาการที่ทุ่มเทเวลาให้กับการค้นคว้าหาความรู้ต่าง ๆ เพื่อถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักเรียนอย่างถูกต้องตรงไปตรงมา ส่วนนักเรียนที่ได้รับอิทธิพลแม่แบบที่ดีก็จะพัฒนาเป็นนักวิชาการที่ดีไปด้วย
2. บุคลากรทุกคนทำหน้าที่ และมีบทบาทเป็นผู้สอนและผู้เรียน ไปในเวลาเดียวกันทุกคนต่างเรียนรู้จากกันและกัน ช่วยพัฒนาซึ่งกันและกัน เน้นการทำงานร่วมกัน และมีปฏิสัมพันธ์ ร่วมกันของบุคลากรในโรงเรียน

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าชุมชนวิชาชีพ เป็นภาพของชุมชนผู้รักการเรียนรู้ และการเป็นกัลยาณมิตรร่วมวิชาชีพของบุคลากรภายในโรงเรียน นั้นคือ ชุมชนวิชาชีพ เป็นชุมชนของครู ผู้บริหารในโรงเรียนที่มีความสัมพันธ์และการจัดกิจกรรมทางวิชาการที่เอื้อต่อการพัฒนาวิชาชีพ เช่น กิจกรรมพนปะพูดคุย และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความคิด ประสบการณ์เกี่ยวกับงานการเรียนการสอน งานหลักสูตร และงานบริหารโรงเรียน เป็นต้น โดยทุกคนต่างเรียนรู้และพัฒนาซึ่งกันและกัน อันจะนำไปสู่เป้าหมายการเป็นโรงเรียนดี มีคุณภาพตามเป้าหมาย

แนวทางในการพัฒนาชุมชนวิชาชีพ

1. ผู้บริหารควรกำหนดนโยบาย รูปแบบการทำงานแบบก้าวตามมิตรร่วมวิชาชีพที่ชัดเจนและแจ้งให้ครุภักดิ์ทราบ
2. ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ มีหน้าที่ในการนำแนวคิดใหม่ๆ ไปสู่การปฏิบัติ เป็นผู้จัดประกายความคิดในการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการ โรงเรียน
3. มอบอำนาจในการทำงานให้ครุ (Empowering Teachers) หมายถึง การมอบภาระหน้าที่พร้อมงบประมาณให้บุคลากร ได้ใช้จ่ายตามดุลยพินิจ เพื่อให้ครุสึกว่ามีอำนาจได้รับความไว้วางใจ และครุต้องแสดงความรับผิดชอบว่าเมื่อได้รับความไว้วางใจแล้วก็ต้องทำงานและใช้อย่างรอบคอบให้เกิดประโยชน์สูงสุด
4. ปกป้องคุณภาพการศึกษาเพื่อส่งเสริมสภาพความเป็นก้าวตามมิตรร่วมวิชาชีพ ด้วยวิธีการต่างๆ เช่น ยกย่อง ประกาศเกียรติคุณ มอบรางวัล สนับสนุนงบประมาณสำหรับครุผู้ทำงาน เพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างบุคลากร
5. จัดกิจกรรมบูรณาการผู้อุทิศตนเพื่อแลกเปลี่ยนความคิด ประสบการณ์ ศาสตร์และศิลปะด้านวิชาชีพครุของบุคลากรในโรงเรียน เป็นการช่วยเหลือส่งเสริมและพัฒนาซึ่งกันและกัน

ประโยชน์ / ผลดีที่จะเกิดขึ้นจากชุมชนวิชาชีพ

1. ช่วยให้ครุ ผู้บริหาร มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียน
2. ครุและผู้บริหาร ได้เรียนรู้และพัฒนาตนเอง งานในหน้าที่ และวิชาชีพ
3. ครุมีขวัญและกำลังใจในการทำงานดีขึ้น มีความมั่นใจ เป้าหมายในการทำงานไปสู่ qualità หมายเดียวกัน พร้อมที่จะอุทิศเวลาให้กับการเรียนการสอนมากขึ้น

4. การนิเทศภายใน

เมตต์ เมตต์การณ์ (2543 : 59) ได้สรุปความหมายของการนิเทศว่า การนิเทศภายใน หมายความว่า การนิเทศภายใน เป็นกระบวนการที่จะเสริมสร้างให้งานวิชาการมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยเทคนิคหรือที่จะชี้แนะ ให้คำปรึกษาแก่ผู้รับการนิเทศ และจะต้องสามารถทำให้ผู้รับการนิเทศยอมรับและศรัทธาเต็มใจที่จะนำไปสู่การปฏิบัติการนิเทศนั้นถึงจะบรรลุเป้าหมาย เพราะถ้าหากมีการนิเทศแล้วไม่มีผลอะไรเกิดขึ้น เห็นอกลุ้นกลืนกระทบผั่ง ผู้รับการนิเทศไม่นำพาต่อสิ่งที่จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนแล้ว ย่อมถือได้ว่าการนิเทศนั้นประสบความล้มเหลว

ชุมศักดิ์ อินทรรักษ์ (2531 : 29) ให้ทราบว่า งานนิเทศภายในเป็นงานของผู้บริหาร ที่ต้องรับผิดชอบโดยช่วยเหลือให้คำปรึกษาหารือ ติดตามประเมินผล และการพัฒนาการ

ปฏิบัติงานนิเทศจึงต้องอาศัยการบริหารอย่างมีระบบ จากความที่กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่า การบริหารและการนิเทศนั้นมีความสัมพันธ์กัน ประสิทธิผลของการจัดการเรียนการสอน ผู้สอน นร. รับรู้จากการจัดการเรียนการสอนดีขึ้น ผู้นิเทศและผู้สอนมีความสัมพันธ์กับงานร่วมกัน ผู้สอนมีรับรู้และกำลังใจในการปฏิบัติงานล้วนแล้วแต่เป็นจุดมุ่งหมายของการนิเทศทั้งสิ้น

จุดมุ่งหมายของการบริหารและการนิเทศภายในโรงเรียน มีดังต่อไปนี้

1. เพื่อช่วยเหลือ สนับสนุน ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน พัฒนา ปรับปรุงกระบวนการเพื่อให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลทางการเรียนของนักเรียน
2. เพื่อช่วยเหลือครูผู้สอนให้เข้าใจหลักสูตรและโครงสร้างของหลักสูตรในแต่ละ ระดับชั้น สามารถนำไปใช้ในการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน
3. เพื่อพัฒนาบุคคลโดยการประชุม อบรม สัมมนา และปฏิบัติการเพิ่มพูน

ความรู้และทักษะอยู่เสมอ

4. ส่งเสริมวัฒนาและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู ให้ครูได้มีส่วนร่วมในการ วางแผนพัฒนาการเรียนการสอน ทั้งความสำ็คัญของการทำงานร่วมกันเป็นทีมเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ของการศึกษา
5. ช่วยแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน การปรับตัวของครูผู้สอนและนักเรียน เช่น ระบบคุณและช่วยเหลือนักเรียน
6. แบ่งเบาภาระความรับผิดชอบ ให้บุคลากรรับผิดชอบร่วมกัน และทำหน้าที่แทน กันได้ เช่น หัวหน้าหมวดวิชาทำหน้าที่นิเทศแทนหัวหน้าฝ่ายวิชาการหรือผู้อำนวยการได้
7. แนะนำครูใหม่และจัดการปฐมนิเทศครูก่อนเปิดภาคเรียน เพื่อตอกย้ำความเข้าใจ ทบทวนนโยบาย กำหนดแนวทางการปรับปรุงพัฒนางานต่างๆ
8. เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน โดยเน้นที่ กระบวนการจัดการเรียนการสอนของครู

5. การประเมินและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา ได้นิยามความหมายของหลักสูตร สถานศึกษา (School Curriculum) (2549 : 8) หมายถึง แผนหรือแนวทางในการจัดประมวล ความรู้และประสบการณ์ซึ่งจัดทำโดยบุคคลหรือคณะกรรมการบุคคลในระดับสถานศึกษา เพื่อใช้ในการ พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และส่งเสริมให้ผู้เรียน รู้จักตนเอง มีชีวิตอยู่ในโรงเรียน ชุมชน และโลกอย่างมีความสุข

หลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วยส่วนที่มีนหลักสูตรแกนกลาง ที่กำหนดจาก ส่วนกลาง และส่วนที่เกี่ยวข้องกับห้องถันที่จัดทำโดยเขตพื้นที่การศึกษา และส่วนที่สถานศึกษา

แต่ละแห่งเพิ่มเติมขึ้นตามความเหมาะสม เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคม ความต้องการ ความถนัด และความสามารถของผู้เรียน

หลักสูตรสถานศึกษาที่ดีมีคุณภาพ ต้องเป็นหลักสูตรที่พัฒนาจากข้อมูลของสถานศึกษาและชุมชน สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มีการระดมทุรพยากรห้องของสถานศึกษาและชุมชน มาใช้อ้างคู่มือ และให้ศักยภาพที่มีอยู่อย่างเต็มที่

บทบาทหน้าที่ของสถานศึกษา นอกจากการจัดทำหนังสูตรที่พัฒนาจากเอกสาร หลักสูตรที่ส่วนกลางจัดทำให้ ซึ่งประกอบด้วย หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 กับเอกสารสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม และครอบคลุมการเรียนรู้ท่องถิ่นที่ดำเนินงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดทำให้แล้ว สถานศึกษาขึ้นมีหน้าที่จัดดำเนินการดังนี้

1. จัดทำสารการเรียนรู้ท่องถิ่นของสถานศึกษาให้สอดรับกับกรอบสารการเรียนรู้ท่องถิ่นของเขตพื้นที่การศึกษา
2. จัดทำสารการเรียนรู้เพิ่มเติม เพื่อให้สอดคล้องความถนัด ความสนใจของผู้เรียน
3. นิเทศ ติดตาม ประเมินเพื่อปรับปรุงพัฒนา
4. ศึกษาวิจัยพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

การประเมินหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนล้านสาภาประชาสรรค์ ได้ประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model ของสตัฟเฟิลบีม เพื่อประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรในด้านต่างๆ ทั้งระบบ นำผลการประเมินไปเป็นข้อมูลในการตัดสินใจปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาต่อไป

สตัฟเฟิลบีม (Daniel L. Stufflebeam) อธิบายความหมายของการประเมินผลทางการศึกษาว่า เป็นกระบวนการการบรรยาย การหาข้อมูล และการให้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทางเลือก และได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลหลักสูตรว่าจะต้องประเมิน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท (Context) ตัวป้อน (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Product) (Stufflebeam. 1975 : 128-142) จึงมีผู้เรียกรูปแบบการประเมินของสตัฟเฟิลบีมว่า CIPP Model ขั้นตอนของการประเมินตามแนวความคิดของสตัฟเฟิลบีม มี 2 ด้าน กือ 1) ด้านที่ต้องประเมิน และความสัมพันธ์กับการตัดสินใจ และ 2) รูปแบบของการประเมิน

1. ด้านที่ต้องประเมินและความสัมพันธ์กับการตัดสินใจ

ในการประเมินหลักสูตรนี้สิ่งมีที่จะต้องประเมินอยู่ 4 ด้านใหญ่ ๆ ด้วยกัน เพื่อนำเอาข้อมูลมาใช้ในการตัดสินใจ 4 ประเภท ความสัมพันธ์ระหว่างด้านที่จะต้องประเมินกับ ประเภทของการตัดสินใจ ดังนี้

1.1 การประเมินบริบท (Context Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อนำมาใช้ ตัดสินใจ

ในการวางแผนเพื่อกำหนดจุดประสงค์ (Planning)

1.2 การประเมินตัวป้อน (Input Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อนำมาใช้ตัดสินใจ ในการออกแบบประสบการณ์ (Structuring)

1.3 การประเมินกระบวนการ (Process evaluation) เป็นการประเมินเพื่อนำมาใช้ ตัดสินใจควบคุมการใช้หลักสูตร (Implementing)

1.4 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อนำมาใช้ตัดสิน ความสำเร็จของโครงการ หรือเปลี่ยนแปลงโครงการ (Recycling)

2. รูปแบบของการประเมิน แบ่งเป็น 3 ขั้น ดังนี้

2.1 ขั้นที่ 1 ประเมินบริบท (Context Evaluation) ซึ่งจะช่วยให้ทราบว่า สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามีอะไรบ้าง มีปัญหาอะไร มีสรรพกำลังที่จำเป็นว่า อะไรบ้างที่ยังไม่ได้ถูกนำมาใช้ในการจัดการศึกษา ฯลฯ นำเอาข้อมูลเหล่านี้มาวางแผนกำหนด จุดประสงค์

2.2 ขั้นที่ 2 ประเมินตัวป้อน (Input Evaluation) ข้อมูลที่ได้จากการ ประเมินตัวป้อนจะช่วยให้การออกแบบประสบการณ์ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ตัวอย่างคำถามที่เป็นแนวโน้ม ในการประเมินด้านนี้ได้แก่ ครุภัยความเข้าใจในเทคนิคการสอนแบบใหม่หรือไม่? ถ้าจะให้ได้ผล อย่างจริงจังจะต้องฝึกอบรมครุภัยท่าใด? จะใช้วัสดุอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ อย่างไร? บุคลากรที่ออกแบบไว้อยู่บน ragazzi ที่เหมาะสมจะช่วยให้นรรดลเป็นประสบการณ์ที่กำหนดไว้หรือไม่? ข้อมูลจากการประเมินด้านนี้จะนำมาพิจารณา กำหนดกระบวนการ วัสดุ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ

2.3 ขั้นที่ 3 ประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) และผลผลิต (Product Evaluation) หลังจากประเมินในขั้นที่ 2 เสร็จเรียบร้อยแล้วก็จะดำเนินการทดลองการใช้ หลักสูตร (Trial) และประเมินด้านกระบวนการ เพื่อทราบว่าวิธีการหรือกิจกรรมต่างๆ ที่ได้ ออกแบบไว้นั้นได้นำมาใช้หรือไม่และมีปัญหาอะไรบ้าง และประเมินด้านผลผลิตตัวบยเพื่อทราบว่า ออกแบบไว้นั้นได้นำมาใช้หรือไม่และมีปัญหาอะไรบ้าง และประเมินด้านผลผลิตตัวบยเพื่อทราบว่า จากการใช้วิธีการเหล่านั้นแล้วได้ผลเป็นอย่างไร เพื่อที่จะตัดสินใจว่าจะปรับปรุงหรือคงรูป หรือ

เปลี่ยนแปลง(Recycling) ตัวอย่างเช่น ในระหว่างทดลองใช้หลักสูตรเพื่อประเมินผลผลิต พบว่าไม่บรรลุผลดังที่มุ่งหวัง ก็ขอนกลับมาพิจารณาว่าในการทดลองนั้นได้ใช้กระบวนการต่างๆ ดังที่ได้ออกแบบไว้หรือไม่ จะเปลี่ยนแปลงอย่างไร หรือจะขอนกลับไปอุดหนูที่ได้ตัดสินใจด้านการออกแบบ ประสบการณ์ ว่าสมควรปรับปรุงใหม่หรือไม่อย่างไร หรือจะขอนกลับไปพิจารณาปรับปรุง ด้านตัวป้อน หรือขอนกลับไปพิจารณาการตัดสินใจด้านวางแผนหรือจะตัดสินใจกรุ๊ปเดิมไว้ หรือจะตัดสินใจเลิกทดลอง หรือจะตัดสินใจใช้ต่อไปในโรงเรียนต่างๆ (Installation) โดยปรับปรุงกลไกการประเมินด้านบริบทให้เหมาะสมยิ่งขึ้นเพื่อที่จะทราบว่าเมื่อนำหลักสูตรนี้ไปใช้จริงจะมีผลกระทบทั่วไปอย่างไร

ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวกับครูต้นแบบ ครูสอนดี

พิกุล สีหาพันธ์ (2546 : 81 - 82) ได้ศึกษาวิธีสอนของครูที่สอนดี จำนวน 1,819 คน ได้ค้นพบพฤติกรรมที่ครูสอนดีปฏิบัติบ่อยมาก (เกือบทั้งภาค) และปฏิบัติเป็นประจำ (ตลอดภาคเรียน) ดังนี้

1. การเตรียมการสอน ครูสอนดี จัดทำแผนการสอน เอียงแผนการสอนด้วยตนเอง ศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรก่อนทำแผนการสอนและปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของท้องถิ่น

2. วิธีการที่ครูสอนดีปฏิบัติเป็นประจำ คือ การยกย่อง ชมเชย เมื่อนักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้ และให้กำลังใจ เมื่อนักเรียนมีความรู้สึกห้อแท้ในการเรียน ให้สิรุษแก่นักเรียนในการคิดและการแสดงความคิดเห็น และสร้างบรรยากาศให้เป็นกันเอง และกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ เป็นต้น

3. การวัดและประเมินผล ครูสอนดี ยอมรับความคิดเห็นของนักเรียน เพื่อนำผลไปใช้ในการปรับปรุงคุณภาพการเรียน การแจ้งผลการประเมินแก่นักเรียน เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้ปรับปรุงคุณภาพการเรียนของตนเอง และมีการประเมินผลการเรียนหลังการสอน

ส่วนนักเรียนดีให้ข้อมูลว่า ครูสอนดีมีพฤติกรรมในระดับปฏิบัติมาก เรียบลำดับจากมากไปน้อยในเรื่องต่อไปนี้

1. ก่อนสอน ลงทะเบียนนักเรียน และแจ้งข้อมูลทางการสอน
2. ขณะสอน ครูสอนดีอธิบายด้วยภาษาที่ชัดเจน เสียงดังฟังชัด เผ้าใจง่าย และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิด และแก้ปัญหา

3. การวัดและการประเมินผลการเรียน จะให้คะแนนจากผลการทำงานของนักเรียน
4. การวัดสภาพแวดล้อม ครูสอนดีจัดห้องเรียนได้สะอาด เย็นสบาย และจัดมุมต่างๆ

ให้นักเรียนได้เรียนรู้เป็นอย่างดี

5. ยิ่งเข้มแข็งมากเท่าไร ยิ่งสอนตรงเวลา

พิพากษณ์ มานะจุติ (2546 : 149 - 150) ได้วิจัยเรื่อง “ กระบวนการทัศน์ในการปฏิรูป การเรียนรู้ของครูต้นแบบ ปี พ.ศ. 2542 ” สรุปผลการวิจัยดังนี้

1. กระบวนการทัศน์การปฏิรูปการเรียนรู้ของครูต้นแบบด้านตัวผู้เรียน มีความเห็นว่า ผู้เรียนต้องเป็นผู้มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ ต้องมีการใช้กระบวนการคิด มีส่วนร่วมในการประเมินผล มีโอกาสเรียนรู้จากการทำงานกลุ่ม มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาการเรียนรู้และพึงคนเองในระดับมากที่สุด สำหรับกระบวนการทัศน์ด้านคุณลักษณะของครูแนวใหม่ มีความเห็นว่า ครูต้องมีทักษะในการใช้ปัญญาและทักษะทางสังคม สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยชีดผู้เรียน เป็นสำคัญได้ มีทักษะการใช้ภาษาไทยและค้นคว้าโดยใช้ระบบสารสนเทศ

2. ด้านปัจจัยเกื้อหนุนความสำเร็จของครูต้นแบบ มีความเชื่อว่า ความสำเร็จในการทำงานมาจากการ รองลงไปคือมาจากการบุคคลที่เกี่ยวข้องกับองค์กร

3. ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ครูต้นแบบเชื่อมั่นต่อการใช้ทฤษฎีการสอน โดยชีดผู้เรียนเป็นสำคัญ กระบวนการทัศน์ของครูต้นแบบให้กับนักเรียน ให้คำปรึกษา ซักถามผู้เรียนและสร้างบรรยายศาสจุจงแก่ผู้เรียน

4. ด้านผลลัพธ์การเรียนรู้ ที่ปรากฏแก่ผู้เรียนส่วนใหญ่ คือ ผู้เรียนรับผิดชอบต่อการคิดและการกระทำของตน รู้จักคิดเพื่อการตัดสินใจ ใช้ภาษาสื่อความได้ เป็นผู้นำคนสองในการเรียนรู้ วิเคราะห์และเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง

5. ด้านผลสำเร็จของการปฏิรูปการเรียนรู้ของครูต้นแบบ ผู้เรียนมีพฤติกรรมการแสดงออกถึงการเป็นคนดีใน 3 ประการ คือ เคราะห์ดี ใจดี และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และแสดงว่าเป็นผู้มีความสุข โดยแสดงความพอใจ เต็มใจ ภาคภูมิใจในตนเอง สนูกับการทำงาน รักครู รักเพื่อน และรักโรงเรียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพครู

วิไลวรรณ จินพงษ์ (2539) ได้ทำวิจัยวิเคราะห์องค์ประกอบคุณธรรมสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นครูที่สอนในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2538 จำนวน 1,120 คน ซึ่งเลือกมาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามตามวัสดุธรรมสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู แบบประเมินค่า จำนวน 45 ข้อ แต่ละข้อกำหนดน้ำหนักความรู้สึกไว้ 6 ระดับ และแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ

.9105 เมื่อนำผลมาวิเคราะห์องค์ประกอบบุคลากรที่มีผลต่อการเรียนรู้ในห้องเรียน พบว่า ห้องเรียนที่มีผู้สอนเป็นนักศึกษา มีผลต่อการเรียนรู้ในห้องเรียนอย่างมาก ดังนี้

1) ห้องเรียนที่มีผู้สอนเป็นนักศึกษา ทำให้เกิดความตื่นเต้นและกระตือรือร้นในการเรียนรู้มากกว่าห้องเรียนที่มีผู้สอนเป็นอาจารย์ 2) ห้องเรียนที่มีผู้สอนเป็นนักศึกษา มีความเข้มแข็งทางภาษาและคำศัพท์มากกว่าห้องเรียนที่มีผู้สอนเป็นอาจารย์ 3) ห้องเรียนที่มีผู้สอนเป็นนักศึกษา มีความสามารถในการสื่อสารและการแก้ไขปัญหาได้ดีกว่าห้องเรียนที่มีผู้สอนเป็นอาจารย์ 4) ห้องเรียนที่มีผู้สอนเป็นนักศึกษา มีความตื่นเต้นและกระตือรือร้นในการเรียนรู้มากกว่าห้องเรียนที่มีผู้สอนเป็นอาจารย์ 5) ห้องเรียนที่มีผู้สอนเป็นนักศึกษา มีความเข้มแข็งทางภาษาและคำศัพท์มากกว่าห้องเรียนที่มีผู้สอนเป็นอาจารย์

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

วาสนา กิรติจำรัส (2523) “ได้ศึกษาสมรรถภาพในการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของนิสิตฝึกสอน ชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2542 สาขาวิชาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ด้านกำหนดจุดประสงค์ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผล ผลการวิจัยพบว่า 1) นิสิตฝึกสอนมีความคิดเห็นว่าตนเองมีสมรรถภาพในการสอนโดยเน้นนักศึกษาเป็นศูนย์กลาง ด้านกำหนดจุดประสงค์ ด้านกำหนดเนื้อหา ด้านการวิจัยกิจกรรมการเรียน การสอน และด้านการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง 2) อาจารย์พี่เลี้ยงและนักเรียนมีความคิดเห็นว่านิสิตฝึกสอนมีสมรรถภาพในการสอนโดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางด้านกำหนดจุดประสงค์ ด้านกำหนดเนื้อหา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและด้านการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมาก 3) ความคิดเห็นระหว่างอาจารย์พี่เลี้ยงและนักเรียนเกี่ยวกับสมรรถภาพในการสอน โดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางของนิสิตฝึกสอนไม่แตกต่างกันและอยู่ในระดับมากทุกด้าน

วิชิต สุรัตน์เรืองชัย และชลันดา พันธุ์พาณิช (2546 : 85 - 93) “ได้ศึกษาความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการฝึกสอนของคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา พนว่า นิสิตส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการจัดการฝึกสอนของคณะศึกษาศาสตร์ควรจัดในภาคต้นของปีการศึกษา โรงเรียนที่เป็นหน่วยฝึกการตั้งอยู่ในเขตเทศบาล เป็นโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดกรมสามัญศึกษา ระดับการศึกษาที่เห็นว่าควรจัดให้ไปฝึกสอนมากที่สุด ได้แก่ ระดับมัธยมศึกษา สำหรับประโยชน์ที่ได้รับจากการไปฝึกสอนนิสิตส่วนใหญ่มีความคิดว่า ได้ประโยชน์หลายประการ ได้แก่ ได้รับความรู้เกี่ยวกับการเขียนแผนการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รู้จักวางแผนในการปฏิบัติงานมีความอดทนอดกลั้น สามารถ ควบคุมอารมณ์ได้ดี มีเหตุผลในการตัดสินใจแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น และมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครูเพิ่มขึ้น นิสิตส่วนใหญ่ต้องการได้รับข่าวสารที่รวดเร็ว ชัดเจนจากทางมหาวิทยาลัย ต้องการให้โรงเรียนฝึกสอนแนะนำเรื่องการเขียน แผนการสอน และการจัดการเรียนการสอนรวมทั้งแนวทางการแก้ไขข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นระหว่างแผนการสอน และการจัดการเรียนการสอนรวมทั้งแนวทางการแก้ไขข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นระหว่าง

ฝึกสอน ได้แก่ ปัญหาปริมาณงานที่ได้รับมอบหมาย ความสามารถในการเขียนแผนการสอน และ ข้อเสนอแนะของนิสิต คือ ความมีการตกลงระหว่างคณะศึกษาศาสตร์และโรงเรียนถึงการปฏิบัติ หน้าที่ของนิสิตว่าครอบคลุมถึงเรื่องอะไรบ้าง เพราะบางโรงเรียนอาจารย์พี่เลี้ยงใช้งานมากเกินไป

งานวิจัยเกี่ยวกับโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู

ในปีการศึกษา 2547 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้จัดอบรมประจำปี สนับสนุนให้มหาวิทยาลัยราชภัฏทุกแห่งทำการวิจัยเพื่อพัฒนาโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู โดยใช้กรอบวิจัย เดียวกัน แต่มีข้อแตกต่างในรายละเอียดของกระบวนการดำเนินงาน ผลการวิจัย พบว่ามีความใกล้เคียงกัน กล่าวคือ 1) ทุกแห่งได้เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู 2) ได้ดำเนินการพัฒนาครูและโรงเรียนไปสู่เกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด ดังต่อไปนี้

1. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ได้ทำการวิจัยและพัฒนาเพื่อพัฒนาครูและโรงเรียนเครือข่ายการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราชเป็นโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู โดยใช้กลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนวัดพระมหาธาตุ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 และโรงเรียนพระมหาคริพิทยาคม สังกัดเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4

บทเรียนที่ได้เรียนรู้จากการดำเนินงานวิจัยตามโครงการวิจัย ที่มีนักวิจัยพนวณว่าทบทวนที่ได้เรียนรู้แบ่งได้เป็น 3 ด้าน คือ (1) ด้านการพัฒนาอาจารย์และครูในโรงเรียนควรเป็นการเรียนรู้ทฤษฎีควบคู่กับการปฏิบัติ ต้องใช้ระยะเวลาในการเรียนรู้ (2) ด้านกระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ในการทำวิจัยต้องมีเป้าหมายแผนงานการสอนหมายงานที่ชัดเจน มีดีบุ่นได้ตามความจำเป็นต้องนำมาพูดคุยกัน วิเคราะห์และประเมินที่เป็นระบบมีรายละเอียดมาก พอที่จะนำมาเขียนรายงานการวิจัยได้ การวิจัยแบบนี้นำมาใช้ในการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้เป็นอย่างดี (3) ด้านการผลิตและพัฒนาครู โรงเรียนและชุมชนยังให้การยอมรับบทบาทหน้าที่ในการผลิตครู การเป็นผู้นำทางวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช โรงเรียนและชุมชนยังคาดหวังให้มหาวิทยาลัยจะต้องเตรียมนักศึกษาให้อย่างมีคุณภาพมีความพร้อมก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพทั้งในด้านความรู้ ทักษะวิชาชีพครูและคุณธรรมจริยธรรมโดยเฉพาะความประพฤติของนักศึกษา การผลิตครูในอนาคตต้องเป็นการผลิตครูแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง น้ำหนักความรับผิดชอบของโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครูอยู่ที่การพัฒนานักศึกษาให้เป็นครูดีและครูเก่ง ขั้นตอนการพัฒนาครูและโรงเรียนคือสร้างความเข้าใจ สำรวจบริบท กำหนดแผนปฏิบัติและร่วมพัฒนาสู่เกณฑ์

2. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ทำการวิจัยและพัฒนาครู จำนวน 3 โรงเรียน ตามขั้นตอนดังนี้ การสร้างและพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู การจัดทำ

แผนพัฒนาครุ การดำเนินการพัฒนาครุ นิเทศติดตามและประเมินผลการพัฒนาครุเพื่อให้มีศักยภาพด้านวิชาการ พร้อมเป็นผู้สอนและนิเทศน์คึกคักครุ ได้ รวมทั้งเป็นการพัฒนาโรงเรียนให้มีศักยภาพและมีมาตรฐานของโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครุ การดำเนินการวิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการและการมีส่วนร่วม (PAR) จากการวิจัยปรากฏว่าผลการพัฒนาครุประกอบด้วย การพัฒนาตนเอง การพัฒนาระดับโรงเรียน และการพัฒนาระดับกลุ่มโรงเรียน ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้ ระบุถึงการพัฒนาครุและโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครุทั้ง 3 โรงเรียนในระดับที่ 2 ประกอบด้วย 1) การพัฒนามาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครุในด้านตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมิน 2) การพัฒนาครุตามแนวปฏิรูปการศึกษา ได้แก่การพัฒนาครุตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ การพัฒนาครุเพื่อเข้าสู่การเป็นครูมืออาชีพ การพัฒนาครุเพื่อรับรองการเป็นอาจารย์กุญชุดวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครุ การสร้างรูปแบบการนิเทศติดตามประเมินผล ฯลฯ 3) การขยายผลพัฒนาครุและโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครุไปยังโรงเรียนเครือข่ายการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครุ

3. มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ได้ทำการวิจัยและพัฒนาครุโรงเรียนบ้านสะป่า “มงคลวิทยา” และโรงเรียนวีระสตรีอนุสรณ์ ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยประกอบด้วย ขั้นค้นหาองค์ความรู้พื้นฐาน ได้แก่ การร่วมกันกำหนดมาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครุ ตัวชี้วัดตามมาตรฐาน และจัดทำแผนปฏิบัติงาน โรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครุ ขั้นพัฒนารูปแบบการพัฒนาครุและโรงเรียน ได้แก่ การร่วมกันกำหนดกิจกรรมการพัฒนาครุและโรงเรียนที่สอดคล้องกับแผนปฏิบัติงานพัฒนาโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครุและสอดคล้องกับมาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครุ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของบุคคล องค์กร หน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น ขั้นปฏิบัติการพัฒนาครุและโรงเรียน ได้แก่ การดำเนินกิจกรรมพัฒนาครุและโรงเรียนตามรูปแบบการพัฒนาครุ และโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครุ ผลการวิจัยพบว่า มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครุของมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ตประกอบด้วย มาตรฐาน 3 ด้าน กือ ด้านผลผลิต ด้านกระบวนการและด้านปัจจัยร่วมมีมาตรฐานทั้งสิ้น 8 มาตรฐาน และ 66 ตัวบ่งชี้ สำหรับรูปแบบการพัฒนาครุและโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครุ หลักสูตรพัฒนาวิชาชีพครุ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ตตามโครงการพัฒนาเทคนิคการสอน และการจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นสำรวจวิเคราะห์และประเมินตนเอง 2) ขั้นออกแบบและพัฒนา “หลักสูตรพัฒนาวิชาชีพครุ” 3) ขั้นดำเนินการตามหลักสูตรพัฒนาวิชาชีพครุ และ 4) ขั้นติดตามตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินการพัฒนาครุตามหลักสูตรพัฒนาวิชาชีพครุ

4. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ได้ทำการวิจัยและพัฒนาโรงเรียนวิชชธรรมโภสกิต และโรงเรียนบ้านหนองคง เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR.) เน้นกระบวนการที่มี

ส่วนร่วมตั้งแต่การเตรียมคำแนะนำและการประเมินโรงเรียนในโครงการวิจัย ผลการวิจัยได้เกณฑ์มาตรฐาน จำนวน 24 มาตรฐาน ประกอบด้วยมาตรฐานด้านปัจจัย จำนวน 14 มาตรฐาน เป็นมาตรฐานเกี่ยวกับความรู้ความสามารถและคุณลักษณะของครู ความรู้ความสามารถของผู้บริหาร องค์กรสังคมและศักยภาพของสถานศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มาตรฐานด้านกระบวนการฯ 8 มาตรฐาน เป็นมาตรฐานเกี่ยวกับโครงสร้างและการบริหารงาน ระบบบริหารงานบุคคล ระบบบริหารจัดการสื่อและนวัตกรรมทางการศึกษา ระบบการเรียนการสอน ชุมชนสัมพันธ์ การประสานสัมพันธ์กับสถาบันพลicตครู และระบบประกันคุณภาพการศึกษา และมาตรฐานด้านผลผลิต จำนวน 2 มาตรฐาน เป็นมาตรฐานเกี่ยวกับคุณสมบัติบัณฑิตครุศาสตร์ บัณฑิต 5 ปี และองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพครู โรงเรียนวิชิธรรม โภสิตกำหนดคอกลุทธ์ไว้ 6 กลุทธ์ โรงเรียนบ้านหนองก้ามกำหนดคอกลุทธ์การพัฒนาโรงเรียนไว้ 4 กลุทธ์ กิจกรรมพัฒนาครูและโรงเรียนทั้งสองแห่ง เป็นการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน การอบรมประสบผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

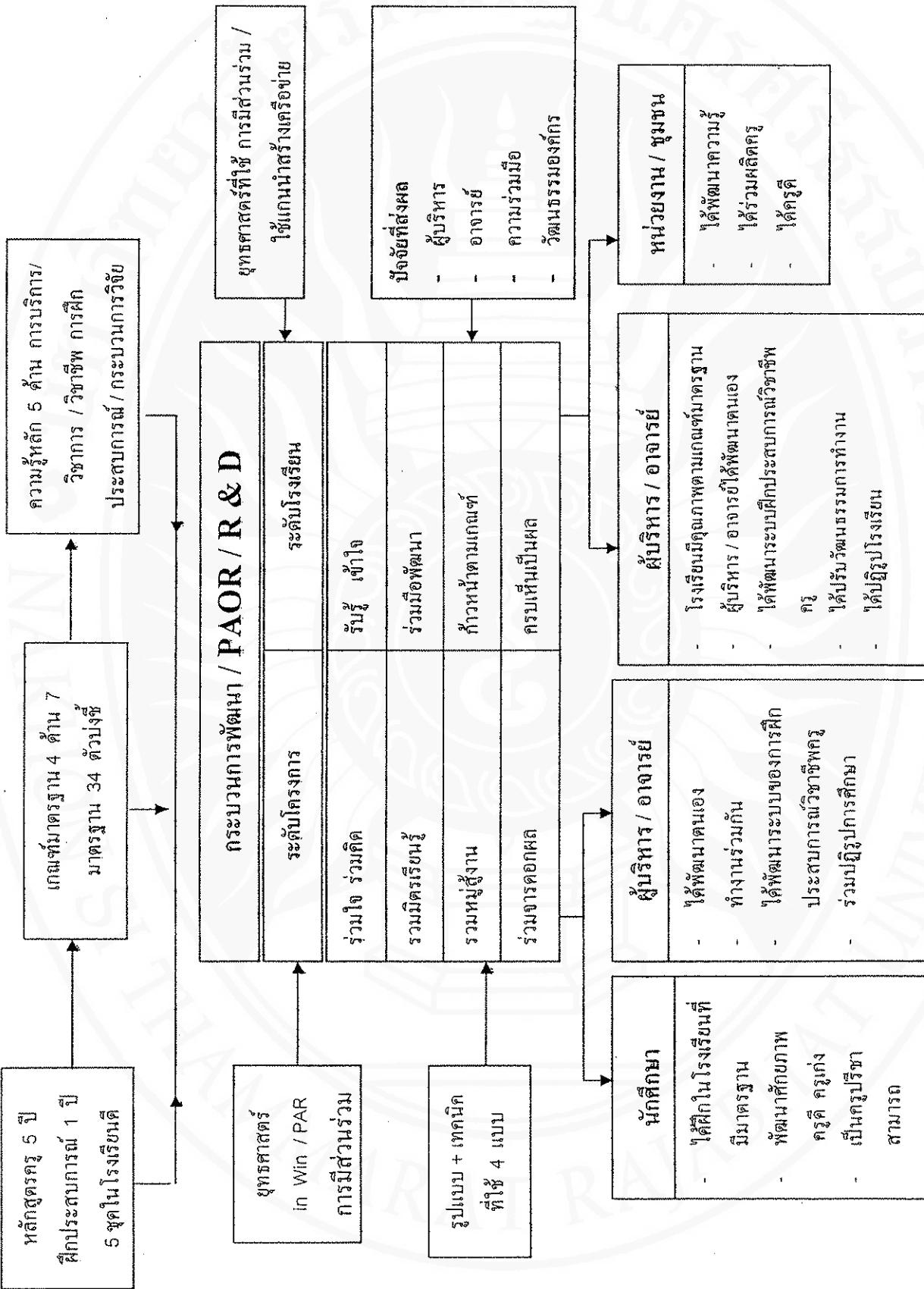
แนวคิดที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ การพัฒนาครูและโรงเรียนตามแนวพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเป็นแนวคิดหลักในการปฏิรูปการฝึกหัดครู ที่เน้นความร่วมมือของผู้ผลิตและผู้ใช้ครู เพื่อให้เกิดกระบวนการผลิตครูที่มีประสิทธิภาพและได้ผลผลิต คือ ครูชั้นวิชาชีพมีความรู้ความสามารถในเชิงวิชาการ ทักษะทางวิชาชีพตามที่สังคมคาดหวังและต้องการ ในส่วนของผู้ผลิตครู อันได้แก่ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ จะมีบทบาทหลักในการผลิตครูชั้นวิชาชีพและสร้างองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการผลิตและพัฒนาครู การผลิตครุศาสตร์บัณฑิต สถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2546 ซึ่งมีลักษณะสำคัญ คือ หลักสูตรเป็นแบบชุดวิชา ประกอบด้วย ทฤษฎี ปฏิบัติและการศึกษาด้วยตนเอง ใช้เวลาเรียน 5 ปี เน้นการสร้างครูที่มีปรีชาสามารถตามผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ การจัดการเรียนรู้จะเน้นการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการทฤษฎีกับการปฏิบัติ ให้นักศึกษาเรียนรู้จากสภาพจริงและการเชิญกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในโรงเรียน ซึ่งคณะครุศาสตร์จะต้องจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะตามวิชาชีพครูของนักศึกษาทั้งในและนอกห้องเรียนและหลักสูตรฉบับนี้ เน้นการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงเรียนของนักศึกษาแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ การศึกษาสังเกต เรียนรู้ ฝึกปฏิบัติในโรงเรียนตามชุดวิชาต่าง ๆ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพในชุดวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ 4 ชุดวิชาและชุดวิชาที่ 5 เป็น การฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงเรียนดีมีมาตรฐาน เป็นเวลา 1 ปี สิ่งที่นักศึกษาควรได้เรียนรู้และฝึกประสบการณ์จากโรงเรียน คือ ตัวผู้เรียน

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การบริการของโรงเรียน การจัดและพัฒนาการเรียนรู้ งานศึกษา ชุมชน การพัฒนาคุณลักษณะด้านวิชาชีพครูส่วนด้านผู้ใช้ครู ประกอบด้วยชุมชน ผู้ปกครอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ที่มีบทบาทเป็นแหล่งเรียนรู้ แหล่งสนับสนุนและโรงเรียนฝึกประสบการณ์ที่มีบทบาทเป็นแหล่งเรียนรู้และฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา พัฒนาการเรียนรู้ ตามพันธกิจและสร้างองค์ความรู้

จากข้อมูลที่นำเสนอจะเห็นได้ว่าในการผลิตครุชั้นวิชาชีพนี้ นักศึกษาครุควรได้มีโอกาสฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในโรงเรียนที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน จึงเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการฯและโรงเรียนเครือข่ายการฝึกประสบการณ์วิชาชีพจะต้องร่วมมือกันพัฒนาครูและโรงเรียนให้มีคุณภาพพร้อมที่จะรองรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาต่อไป

ในการพัฒนาครูและโรงเรียนลานสถาปัตยกรรมฯ ให้มีคุณภาพได้มาตรฐานนั้น จะเป็นไปตามข้อกำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้แก่ การจัดหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง และการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ เป็นต้น โดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของผู้ผลิตและผู้ใช้ครู คือ การมีส่วนร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฎิบัติ ร่วมประเมิน และร่วมรับผล ตามวงจร PAOR (Plan, Act, Observe, Reflect) การพัฒนาครูและโรงเรียนตามวงจร PAOR ได้แก่ การจัดทำแผนกลยุทธ์จากข้อมูลการสำรวจบริบทโรงเรียน และการพัฒนาครูและโรงเรียนตามแผนกลยุทธ์ ผลการวิจัยที่จะเกิดขึ้นจากการวิจัยดังกล่าว ได้แก่ โรงเรียนลานสถาปัตยกรรมฯ ได้พัฒนาครูและโรงเรียนไปสู่เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ดังภาพประกอบ 3

กรอบแผนภูมิในการพัฒนาโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีวะฯ

แผนภาพที่ 3 กรอบแผนภูมิในการพัฒนาโรงเรียนร่วมพัฒนา